

Gudrun Olsson
Göteborg
Bokanmälan av May Nilsson, redaktionen

Metaforer i teori och praktik

Hur kan metaforer användas i psykoterapi, hur tar de sig utrymme i lyrik och filosofi och när blir metaforen ett viktigt redskap för att närma sig både det svåra som det meningsbärande?

Jag börjar läsa *I metaforernas landskap; om livet, döden och kärleken* skriven av Gudrun Olsson, professor i psykologi och psykoterapeut, verksam i Göteborg. Olssons beskriver metaforer i vårt språk och i vårt vardagsliv. Därutöver intresserar hon sig för psykoterapeutens praktik och hur metaforer som uttryck kan användas i terapirummet.

Ordet metafor härrör från grekiskan där ordet består av två delar, över och bära. En sak förs över till en annan. Man kan allmänt säga att metaforen bidrar till att språket förtydligas och visualiseras. Olsson menar att metaforen möjliggör en dubbel-exponering, genom att tala om två saker, skapas något nytt, en tredje. Ofta blir den pedagogiskt användbar.

Vi hämtar ofta våra metaforer från vår vardag, det konkreta, det vardagliga. Till detta kommer arketyppiska metaforer som kan anses vara mer ge-

nerella såsom positionsbeskrivningar och ord som tar sitt ursprung i exempelvis makt, kamp och eld. Den sistnämnda kan ses både som en metaforkälla för kärlek som för hat. Olsson skriver att hat och kärlek blir en fråga om temperatur. Metaforen kan användas för att beskriva en psykoterapeutisk process där det gäller att hitta rätt laddning i arbetet.

Olsson låter flera röster komma till tals för att beskriva metaforens väsen. Aristoteles tankegångar, Tranströmers lyrik och Lena Anderssons författande är några som fördjupar sig i. Läsaren får även ta del av en patients psykoterapeutiska erfarenhet utifrån en intervju som gjordes efter avslutad terapi. Här har Olsson speciellt tittat på hur metaforen användes för att beskriva terapiförloppet, dess start, process och avslut.

Författaren fördjupar sig även i rumspekten och kroppens metaforik. Hon ger flera exempel

på hur rumslig metaforik kommer till användning för att gestalta tid och tidsförlopp i en psykoterapi. Kroppen blir i sin tur en metaforkälla för känslor men speglar även attityder, förhållningssätt och egenskaper. Att stå ut med, vila i det som är, stanna vid ett tema, är tankegångar väl förtrodda hos en psykoterapeut.

Handen som metafor får ett eget kapitel, där uttryck som "att sträcka fram sin hand", "förlåtarens hand" och att ge någon "kalla handen" analyseras och förstås. Olsson funderar även över hur handen mår i vår digitaliserade tid, där relationer kan påbörjas och avslutas med en endaste knapptryckning.

Sen finns de spännande metaforerna, de som överraskar och som lekfullt kan få patienten att se tillvaron i ett nytt ljus. Metaforen kan komma att användas inom psykoterapins lekområde, att tänka kring, vänta på och längta till. Allt detta beskriver Olsson ingående samtidigt som hon skriver om kärlekens väsen och uttryckssätt både i och utanför terapirummet.

Metaforernas landskap rymmer många bottnar där läsaren både får en inblick i retorikens pionjärer som hur metaforen kan förstås i vårt nuvarande språkbruk. Avsnitten som handlar om psykoterapeutiskt arbete är speciellt intressanta och bidrar till reflektion och meningsskapande.

Sammanfattningsvis är *I metaforernas landskap* mycket vacker bok, tryckt på läsvänligt papper med insiktsfulla fotografier. Innehållet är rikt och mycket välskrivet. Boken bör väcka intresse inom flera områden såsom psykologi, litteraturvetenskap och filosofi.

May Nilsson, Redaktionen Stockholm

Referens

Olsson, G. (2020) *I metaforernas landskap. Om livet, döden och kärleken*. Stockholm: Carlsson Bokförlag.